

Stappenplan voorbereidend filosofoeren (groep 1 en 2)

Oefenmateriaal voor de leerkracht als gespreksleider

Gespreksfase	Aanpak tbv. participatie
Stap 1 – Gespreksregels Leid het filosofoeren in en benoem de gespreksregels in de kring.	Vraag eventueel leerlingen de gespreksregels te benoemen.
Stap 2 – Introductie Een gezamenlijk ervaringsmoment zoals gedicht, prentenboek, filmpje, lied, projectweek oid. Koppel kort terug of de leerlingen deze introductie hebben begrepen.	Bij de terugkoppeling (begrijpend luisteren) kun je zelf een of twee leerlingen aanwijzen.
Stap 3 - Verbinding maken met de belevingswereld van de kinderen Vragen naar ervaringsvoorbeelden. Wie is....? Wie heeft...? Wie kan...? <i>(Bijvoorbeeld: Wie is er weleens bang? Wie heeft een huisdier? Wie kan een andere taal spreken?)</i>	Bij voorbeelden kun je zowel op vingers van leerlingen reageren als leerlingen aanmoedigen die je graag wilt horen. Of laat de leerlingen eerst in tweetallen uitwisselen en daarna plenair.
Stap 4 - Begripsduiding Vragen naar betekenis van begrippen rondom het gespreksonderwerp. Wat is ... ? Wat betekent ...? Wat is het verschil tussen ...? <i>(Bijvoorbeeld: Wat is bang zijn? Wat is het verschil tussen een wild dier en een huisdier? Welke talen bestaan er?)</i>	Voor begripsduiding is een taalvaardigheid belangrijk. De vraag naar begripsduiding moet je vaak even herhalen voordat leerlingen 'm goed begrijpen. Reageer op vingers of moedig leerlingen waarvan je weet dat ze deze vraag kunnen beantwoorden.
Stap 5 – Associëren Vragen naar associaties; naar de beleving of veronderstellingen van kinderen bij de genoemde begrippen. Wat denk je? Wat voel je? Wat doe je? <i>(Bijvoorbeeld: Wat doe je als je bang bent? Is het leuk om een huisdier te hebben? Denk je dat het moeilijk is om een andere taal te leren?)</i>	Alle kinderen met ervaring met het onderwerp kunnen deze vraag in principe beantwoorden. Reageer op vingers of moedig leerlingen aan die je graag wilt horen.
Stap 6 - Filosofisch denken (optioneel, als de groep eraan toe is) Vragen die uitnodigen tot filosofisch denken; afkomstig uit je voorbereiding. <i>(Bijvoorbeeld: Kun je bang zijn voor iets wat niet eng is? Kan elk dier een huisdier zijn? Waarom spreken mensen niet overal dezelfde taal?)</i>	Hier ligt de grootste uitdaging voor de leerlingen. Reageer alleen op vingers: dit zijn de leerlingen die de vraag begrijpen en er iets over kunnen zeggen.
Stap 7 - Verbeelden, uitbeelden, experiment (optioneel, als er nog voldoende aandacht is) Hoe zou het zijn als...? Kun je ... voordoen? Zullen we ... eens proberen? <i>(Bijvoorbeeld: Hoe zou het zijn als je nergens bang voor was? Hoe zou het zijn als je een krokodil als huisdier had? Kun je ons iets in een andere taal zeggen? Zullen we proberen of we dat verstaan?)</i>	Spreek hier de leerlingen aan met een grote verbeeldingskracht. Nodig speelse leerlingen uit om iets voor te doen, uit te beelden oid.
Stap 8 - Afronden Sluit het gesprek af met een heel korte samenvatting en een compliment aan de kinderen	De gespreksleider vat samen.
Stap 9 – Verwerkingsopdracht (optioneel) Verwerk het gesprek in een schrijfoopdracht, tekenopdracht, kringspel, lied of dans.	Alle leerlingen doen in principe mee: er is een duidelijk kader of heldere opdracht.